

Posudek oponenta k diplomové práci Matěje Lišky na téma – Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody

Diplomant si zvolil pro svou práci téma podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, což je téma stále aktuální. Při zpracování díla použil především metodu kompilace a z menší části i komparace. Diplomová práce je rozdělena celkem do čtyř kapitol, kdy po úvodu následuje kapitola o vývoji právní úpravy podmíněného propuštění, avšak diplomant začíná až rokem 1919. Je otázkou, zda neměl jít dále do minulosti a zabývat se tím, zda tento institut či institut jemu podobný existoval i v dřívější době. Poslední část této první kapitoly označená číslem 1.4 se ovšem týká současné právní úpravy a je zde zmiňována dokonce i novela č. 390/2012 Sb., takže jde zjevně o část, která nepatří do historického vývoje.

Druhou kapitolu nazval autor Zákonné podmínky podmíněného propuštění, v jejímž závěru je část označená 2.3, kterou autor nazývá „Fakultativní podmínky“, což rozhodně není správné označení. V kapitole třetí, která se má týkat řízení o podmíněném propuštění, tedy procesní části, se ovšem autor na mnoha místech zabývá i úpravou hmotněprávní. Zcela nesystematická je pak kapitola čtvrtá, která obsahuje tři části nemající spolu nic společného a která je nazvána „Některá specifika podmíněného propuštění“. Přitom obsahem této kapitoly je jednak tzv. přeměna trestu odnětí svobody na trest domácího vězení, dále pak podmíněné propuštění u mladistvých a poté komparace, tedy srovnání s právní úpravou ve Spolkové republice Německo. Pokud jde o rozsah literatury, ten není možné asi označit za nedostatečný, avšak je zřejmé, že jen velmi málo pracoval diplomant s judikaturou k tomuto tématu. Po čtvrté kapitole následuje již pouze závěr a je tedy zřejmé, že chybí kapitola, kde by byly obsaženy úvahy de lege ferenda, byť je třeba konstatovat, že v průběhu diplomové práce uvádí autor opakovaně některé vlastní názory. Konečně úvodem je možné konstatovat, že čísla listu uvedená v obsahu práce neodpovídají pak jednotlivým kapitolám.

Pokud jde o kapitolu první, která se týká historického vývoje dané právní úpravy, tak již bylo konstatováno, že mohl autor jít dál do minulosti a dále je třeba uvést, že v části 1.3 necituje diplomant příslušná ustanovení trestního zákona a neuvádí např. ani to, že při minulé úpravě bylo podmínkou pro podmíněné propuštění „vzorné chování“ ani to, že podle předchozí úpravy bylo třeba hodnotit také závažnost trestného činu, pro který byl trest vykonáván. Celkově je tato kapitola velmi stručná a částečně i nepřesná.

V kapitole druhé – Zákonné podmínky podmíněného propuštění, je celá řada nejasností a nepřesností, nedokončené věty apod., což se pak opakuje v průběhu celé diplomové práce. Část 2.1 nazvaná jako Podstata podmíněného propuštění je ovšem obsahově poněkud jinde, neboť již na první straně se zmiňuje autor o dohledu, přiměřených omezeních, přiměřených povinnostech apod. V této podčásti také poukazuje na novelu, jejíž číslo ovšem vůbec neuvádí. Nejasné jsou věty např. na straně 17, věta třetí a čtvrtá v prvním odstavci a na straně 18 v prvním odstavci diplomant zřejmě neměl na mysli dosažení tzv. polepšení, ale spíše prognózu vedení řádného života. Navíc věta předposlední je kromě gramatické chyby i nejasná, neboť zjevně není dokončená. V této části také autor nesouhlasí s názorem profesorky Válkové, avšak tento názor podrobně vůbec nevysvětluje a neuvádí ani žádné podrobné a logické argumenty proti tomuto názoru. Pokud na straně 18 až 19 hovoří o tzv. „benevolenci“, je třeba zdůraznit, že autor měl uvést, že není rozhodující výměra trestu, ale to, zda jde o trest uložený za zvlášť závažný zločin. Také pokud se zabývá ustanovením § 88 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku, nebere v úvahu všechny podmínky, když rozhodně

závažnost činu nemusí znamenat současně výrazné riziko recidivy, jak se z této části práce podává. Lze tedy k části 2.1 uvést, že ačkoliv je nazvaná „podstatou“ podmíněného propuštění, je zřejmé, že se zde autor rozhodně nezmiňuje pouze o podstatě.

Pokud jde o obligatorní podmínky podmíněného propuštění, tak v části 2.2.1 na straně 20 cituje autor starou úpravu, která ovšem patří do kapitoly první. Na straně 21 pak autor zmiňuje jednak ustanovení § 59 a dále § 88 odst.4 trestního zákoníku, avšak nijak nevysvětluje, zda uvedenou situaci oproti předchozí právní úpravě lze vzít v úvahu při současné právní úpravě. Chybná je pak poslední věta prvního odstavce na této straně, kde se hovoří o polovině trestu odnětí svobody, navíc je používána nepřipustná zkratka „TOS“. Nedostatečně je pak v této části vysvětlena i otázka prognózy vedení řádného života ve vztahu k ustanovením § 88 odst.1 a § 88 odst.2 trestního zákoníku a na této straně jsou nejasné formulace, zvláštní větná stavba, např. ve druhém odstavci.

Na straně 22 je pak uveden příklad, který se týká trestného činu podle § 142 (správně ovšem § 159) trestního zákoníku, což je velmi zvláštní, neboť jde o trestný čin, který se v praxi téměř nevyskytuje a navíc i v tomto odstavci, tedy ve třetím odstavci na straně 22 je znovu nedokončená věta. Úvahy ve čtvrtém a pátém odstavci na téže straně jsou pak mimo zadanou problematiku, neboť se týkají otázky § 55 trestního zákoníku a ukládání nepodmíněného trestu odnětí svobody, byť pokud se zabývá autor § 196 trestního zákoníku, má nepochybně pravdu. Na straně 23 ve třetím odstavci pak zmiňuje autor sice správně zákon o obětech trestných činů, avšak uvádí, že vstřícný postoj odsouzeného k odčinění následků trestné činnosti by měl být jedním z kritérií pro případné podmíněné propuštění, ačkoliv ve skutečnosti tomu tak nepochybně je. Také na straně 24 ve druhém odstavci se dopouští určité nepřesnosti, která byla zmíněna již v některé předchozí části, když zaměňuje otázku výměry trestu s tím, zda trest je uložen za zvlášť závažný zločin či nikoliv.

V části 2.2.2 na straně 24 odkazuje na nález Ústavního soudu, jehož číslo ovšem neuvádí a neuvádí ani jiné jeho označení. Nejasné jsou také úvahy na straně 25 ve druhém odstavci, když z nich není zřejmé, jak to tedy je s posuzováním závažnosti trestné činnosti. Dále jsou zde překlepy, chybí některá písmenka. Smysl pak vůbec nedává věta uvedená na straně 26 ve třetím odstavci, stejně jako odstavec čtvrtý na téže straně.

V části 2.2.3 se zabývá diplomant řádným životem a přijetím záruky za dovršení nápravy odsouzeného, avšak toto pojednání je velmi stručné a zcela nedostatečné. Není z této části vůbec zřejmé, jaká jsou vlastně rozhodující kritéria a pokud pak v další části 2.3, kterou označuje diplomant jako Fakultativní kritéria podmíněného propuštění, uvádí jisté podmínky, tak rozhodně nejde o žádné fakultativní podmínky, ale o skutečnosti, ke kterým je soud povinen přihlížet (viz § 88 odst. 3 trestního zákoníku soud „přihlédne“). Navíc se v této části ve velké míře nadbytečně zabývá výzvou k nástupu do výkonu trestu odnětí svobody a další podmínky dostatečně konkrétně nerozebírá.

V kapitole třetí, která se týká řízení o podmíněném propuštění, hned v jejím úvodu v části 3.1 v prvním a druhém odstavci se dostává do rozporu, když v prvním odstavci mezi oprávněnými osobami podat návrh neuvádí státního zástupce a ve druhém pak tento orgán činný v trestním řízení uvádí. Na straně 30 pak autor místo trestního řádu uvádí trestní zákoník a poté uvádí jistou vlastní zkušenost s recidivistou, který měl žádat o podmíněné propuštění, což je ovšem opět téma, které rozhodně nepatří do kapitoly, která se má týkat řízení, tedy procesní stránky věci. Není také zřejmé, když na téže straně v posledním odstavci diplomant naznačuje, že snad u návrhů, které podává ředitel věznice „z valné většiny“ nejsou

splněny podmínky pro podmíněné propuštění. Autor neuvádí, z jakých zdrojů při tomto závěru čerpal a opět otázka splnění či nesplnění podmínek pro podmíněné propuštění není otázkou procesní. V části 3.2 se opět dopouští autor několika nepřesností, stejně jako v celé práci, jak na to bylo již upozorněno, když např. na straně 32 nahoře uvádí, že o podmíněném propuštění nebudou rozhodovat všechny „věznice“. Na téže straně se pak zabývá otázkou zápočtu vazby v souvislosti s podmíněným propuštěním a nesouhlasí s článkem soudce, avšak neuvádí ani všechny argumenty z předmětného článku ani své argumenty, na základě kterých dochází k závěru o nesprávnosti závěrů uvedených v citovaném článku. Také na další straně, tedy na straně 33 práce v předposledním odstavci je znovu další chybně formulovaná věta, která je nejasná, a to je bohužel typická vada celé diplomové práce. Totéž se týká i prvního odstavce na straně 34 ve větě poslední.

V části 3.2.1, která je nazvána „Křehká šance“ se autor zabývá projektem, který byl rozvinut ve spolupráci s Probační a mediační službou, a kromě toho, že u názvu této instituce neuvádí velké písmeno, se zde objevují i další chyby, a to např. ve druhé větě, ale i v dalších. Není vůbec jasné, kdo má být tedy v tzv. nezávislé komisi a dostatečně nezdůvodněn zůstává i další názor diplomanta, proč by měl být obligatorně přítomen při veřejném zasedání, kde se rozhoduje o podmíněném propuštění, státní zástupce. Na straně 37 práce se pak zabývá diplomant nálezem Ústavního soudu, avšak z myšlenek zde formulovaných není zřejmé, co vlastně z citovaného nálezu Ústavního soudu vyplývá (viz předposlední odstavec). Také v posledním odstavci na str. 37 není přesné vyjádření, neboť autor zde uvádí, že napadené usnesení se „vždy zruší“. I zde se znovu vyskytují opakované nepřesnosti a nejasné formulace, kdy je uvedeno slovo „právo“ namísto slova „pro“ atd. Těžko lze přijmout také formulaci ve druhém odstavci na straně 38, kde diplomant uvádí „... je důležité si pamatovat ...“ Pokud autor pak uvádí v této části, že v některých případech rozhoduje o podmíněném propuštění samosoudce, rozhodně neuvádí, z jakého ustanovení trestního řádu tento jeho závěr vyplývá. V posledním odstavci na straně 38 pak konstatuje diplomant, že stanovenou zkušební dobu podmíněného odsouzení nelze v žádném případě později měnit, což ovšem není pravda, neboť diplomant opomíjí ustanovení § 91 trestního zákoníku. Jde ovšem samozřejmě o ustanovení hmotněprávní. Také na následující straně, tedy na straně 39, je v poslední větě prvního odstavce opět chyba a ve druhém odstavci odkazuje diplomant na novelu, kde neuvádí žádné číslo, tedy žádné označení této novely a navíc jde o problematiku, která se opět netýká procesu, ale práva hmotného.

V části 3.3.2 v první větě je znovu chyba a navíc opět nejde o procesní otázky. Autor neuvádí ani velké písmeno u názvu příslušného institutu, a pokud se zabývá ustanovením § 89 odst. 2, odst. 3 trestního zákoníku, jde o pouhou citaci tohoto ustanovení bez jakéhokoliv komentáře a znovu je třeba připomenout, že nejde o otázku procesní. Na straně 41 se pak vyskytují ne zcela vhodné formulace jako „který to má tzv. na hraně“ nebo „bývají společností odstrkování“. Také v části 3.4 na straně 43 ve třetím odstavci chybí ve větě začínající slovy „pokud soud“ sloveso a na další straně, která je ovšem označena opět číslem 43 ve druhém odstavci, jsou opět nejasné věty bez interpunkce a jde tedy o vyjádření zcela nepřesná a málo srozumitelná.

Ve čtvrté kapitole, která je nazvána Některá specifika podmíněného propuštění, se uvádějí témata, která jsou nesourodá, takže celá kapitola je nesystémová, jak to bylo již naznačeno v úvodu tohoto posudku. V části 4.1, která se týká přeměny trestu odnětí svobody na trest domácího vězení, necituje autor žádné ustanovení trestního zákoníku, kde by taková úprava byla uvedena, a v další části odkazuje na § 14 odst. 2 trestního zákoníku, z něhož dovozuje, že maximální délka domácího vězení by měla snad být pět let. V části 4.2, která se

týká podmíněného propuštění mladistvého, je hned v prvním odstavci opět málo srozumitelná formulace, stejně jako ve druhé větě tohoto odstavce a není zřejmé, jakou to má souvislost s podmíněným propuštěním. Nepřesné vyjádření se pak týká i toho, zda zkušební doba při podmíněném propuštění, které se týká odsouzení za přečin, je či není stejná jako u dospělých. Nejprve totiž diplomant uvádí, že není stejná, v další části pak už uvádí správně, že v tomto případě je zkušební doba totožná.

V poslední části této čtvrté kapitoly se pak zabývá diplomant srovnáním s právní úpravou ve Spolkové republice Německo, což je ovšem téma, které by v této kapitole vůbec nemělo být, informace o této právní úpravě je navíc velmi strohá, bez podrobnějšího rozboru.

Poté jsou v práci založeny statistické údaje, což by bylo možné jistě pozitivně ocenit, avšak není k nim ze strany diplomanta uváděn žádný komentář.

V závěru práce především vyjadřuje diplomant nesouhlas s aktuální úpravou, zvláště pak pokud jde o možnost podmíněného propuštění po výkonu jedné třetiny trestu, který je vykonáván za zločiny, ovšem opět, stejně jako v řadě předchozích případů, neuvádí k tomuto názoru bližší a podrobnější argumentaci. Je zbytečné a do diplomové práce nepatřící zmiňovat otázky předvolebního boje či aktuální vládní garnitury.

Souhrnně lze tedy diplomovou práci hodnotit negativně, jde totiž o dílo, které především obsahuje velkou řadu chyb a nepřesností, neúplných vět apod. Práce je rozdělena do čtyř kapitol nepříliš systematicky a názvy kapitol neodpovídají v některých případech zcela jejich obsahu, jak to bylo zmíněno již v úvodu posudku. To se týká především kapitoly čtvrté. Navíc si diplomant plete úpravy hmotněprávní a úpravy procesní, chybí zde úvahy de lege ferenda, byť průběžně v práci autor uvádí řadu vlastních názorů, tyto ovšem nedokáže konkrétně a precizně vyargumentovat.

Práce je zcela popisná a diplomant se seznámil jen s minimálním množstvím judikatury k této problematice. Jde tedy o práci, která neodpovídá běžné kvalitě diplomových prací, a proto ji k obhajobě nedoporučuji.

V Plzni dne 16. ledna 2015

JUDr. Eduard Wipplinger

